

A person is paragliding over a large body of water. The paraglider's canopy is a vibrant red with white accents, forming a large, curved shape in the sky. The person is silhouetted against the water. The water is a deep blue with whitecaps, and the sky is a clear, light blue. In the foreground, there is a rocky shoreline with some green vegetation. Several sailboats are visible in the distance on the water.

Venäjän kehitys

Pekka Sutela
Pellervon Päivä 2016
Helsinki 7.4.2016

Talous: Ennustajat ovat yksimielisiä lähivuosista

- Kansantulon supistuminen jatkuu vielä tänä vuonna
 - Supistuminen vähäisempää kuin 2015
 - Ennusteet supistumisesta vaihtelevat välillä – (0-3%)
 - Tämä merkitsee myös tuonnin laskua, mutta senkin vauhti heikkenee
- Käänne kasvuun tapahtuu 2017
- Kasvu käänteen jälkeen vaatimatonta
- Emme ole palaamassa kalliin öljyn aikaan
 - 40-50 USD/barreli ?
 - Tarkat oletukset poikkeavat hieman

Näin sanoo Suomen Pankki...

	2015	2016e	2017e	2018e
BKT	-3,7	-3	0	1
Tuonti	-26	-10	0	5

...näin Venäjän keskuspankki...

	2015	2016e	2017e	2018e
BKT	-3,7	-(1,5-1,3)	-0,5-0,5	1,5-2,0
Tuonti	-25,6	-(5,2-4,3)	-(1,5-0,1)	3,1-3,6

...ja näin Venäjän Talouskehitysministeriö

	2015	2016e	2017e	2018e
BKT	-3,7	-0,3	1,4	2,4
Tuonti, mrd USD	194	176	188	207

Mikä voisi muuttaa ennusteet?

- Kaksi asiaa selittää Venäjän lyhyen ajan talouskehityksen
 - Öljyn hinta
 - Euroopan talouskehitys
- Ne voivat myös muuttaa ennusteet
 - Ei vaikuta todennäköiseltä...

Talous: ennustajat ovat myös yksimielisiä Venäjän pitkän aikavälin talouskehityksestä

- Kasvupotentiaalin selittää kolme tekijää
 - Työvoima
 - Pääomakanta
 - Kokonaistuottavuus
 - Liiketoimintaympäristö: mittausten mukaan se paranee Venäjällä
 - Innovaatiot: onko niiden vauhti hidastumassa maailmassa
 - Kaikki muu...: "tietämättömyytemme mitta"
- Ne voidaan ennustaa aika luotettavasti 15-20 vuotta
 - YK, IMF, Maailmanpankki, Venäjän keskuspankki, Venäjän Talouskehitysministeriö, Venäjän valtiovarainministeriö...

Iikka Korhonen / Suomen Pankki / 16.12.2015 (%/vuosi)

	Työvoima	Pääoma	Kokonais- tuottavuus	BKT
2015-2020	-1,2	1,5	2,0	1,7
2021-2015	-0,9	1,5	1,8	1,7
2016-2030	-0,2	1,5	1,6	2,0
2031-2035	-0,6	1,5	1,5	1,6

Epävarmuustekijöitä on mutta...

- YK: Venäjän työvoima supistuu 90,7 milj. (2015) -> 78,7 milj. (2035)
 - Muuttoliike?
 - Eläke-ikä?
- Sanktioiden jatkuminen useita vuosia?
 - Toistaiseksi ei merkittävää vaikutusta, mutta
 - Rahoitus
 - Hankalien olosuhteiden öljyn ja kaasun teknologia
- Kasvun nopea hidastuminen on tyypillistä keskimääräisen tulotason maille
 - “Keskitulotason loukku”
 - Työvoiman kasvu hidastuu tai loppuu, kulutus syrjäyttää säästämistä (ja investointeja), siirtyminen innovaatioiden omaksumisesta niiden tekemiseen on vaikeaa

... ennuste on uskottava

- 1-2% kasvu on sama taso mitä ennustetaan Euroalueelle ja USAlle!
- Venäjän (ja USAn sekä meidän) osuus maailman kansantulosta supistuu
 - Mutta pysymme maailman rikkaimpina
 - Venäjä pysyy keskituloisena
 - Tarve suurvaltataavoitteen uudelleenarvioimiselle
- Kysymys: miten sopeudutaan kasvun hidastumiseen?
 - Kasvutaso 7% (2000-2008) -> 3,5% (2011-2013)
-> -1,5% (2014-2016)
 - Kansalaiset?
 - Poliittinen johto?

Suuri ongelma

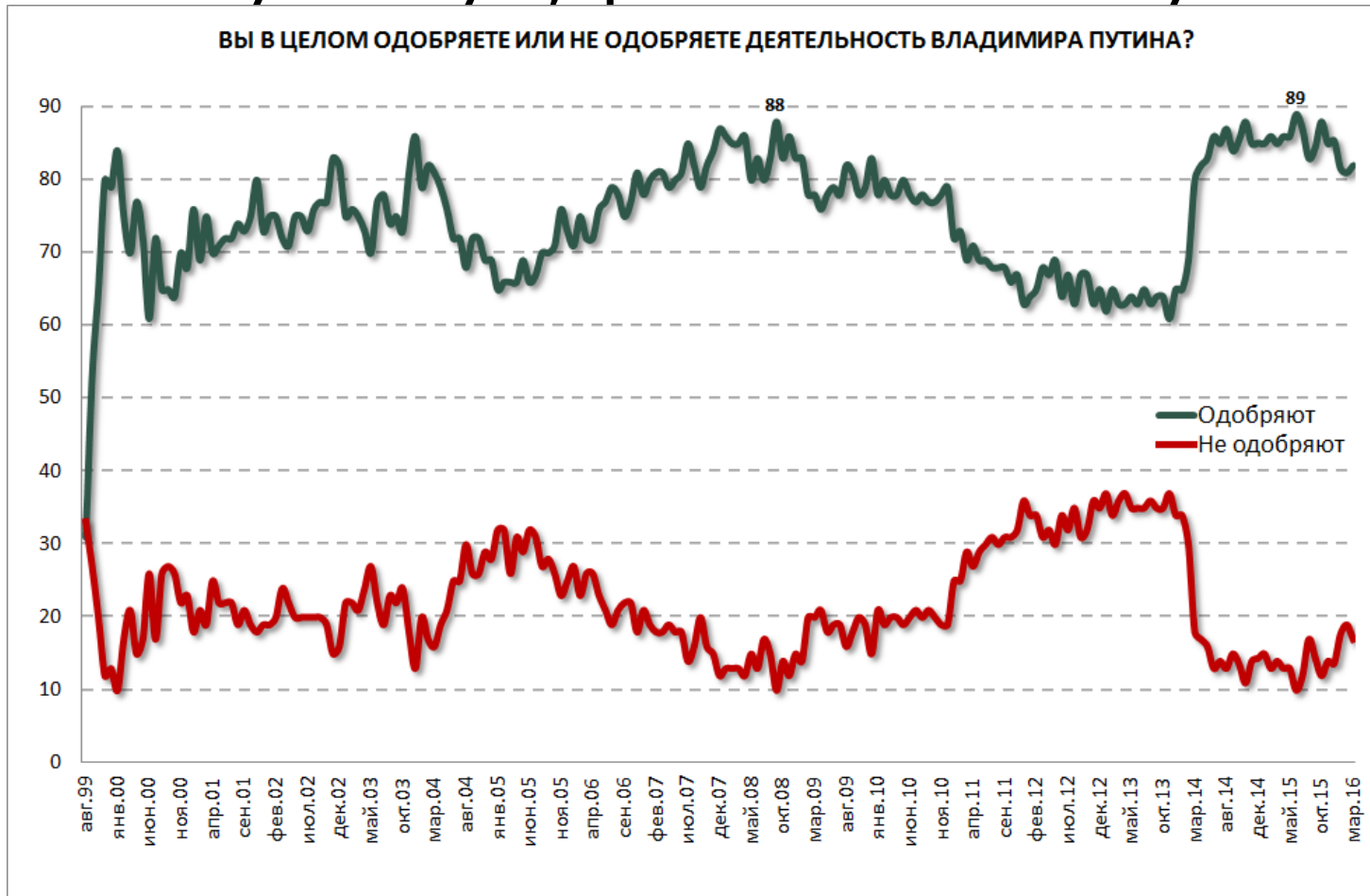
- Tarve kasvumallin muuttamiseen tiedetty jo kymmenen vuotta
 - Toipuminen 1990-luvusta ohi; perusenergian tuotannon kasvun hidastuminen; työvoiman kasvun hidastuminen; järjestelmämuutoksen helpot marjat poimittu...
 - Investoinnit supistuneet kohta kolme vuotta!
 - -7,6%/2015
 - Poikkeus öljyn ja kaasun tuotanto; vientikyky vaakalaudalla!
- Talousohjelmia on kirjoitettu...
- Mutta ne ovat jääneet toteuttamatta
- Suuri ongelma on siis päättämättömyys ja kyvyttömyys toteuttaa päätökset
- Tämä ei ole muuttumassa paremmaksi: Venäjällä "piiritetyn linnoituksen oireyhtymä"

Onko tuonnin korvaamista tapahtunut?

- Ei juuri!
 - Jos öljy kallistuu, vähäinenkin muutos peruuntuu
- Maatalous kasvoi vain 3,5%/2015
 - Osuus BKTsta 3,5% (3,2%/ 2011-2014)
- Tuonnin osuus kulutuksesta edelleen korkea
 - 38%/2015 (43-44%/2012-2013) vaikka voimakas ruplan heikkeneminen
 - Investointitavaroiden tuonti supistui 2015 enemmän kuin elintarvikkeiden
- Ongelmia on useampia
 - Korvaavien tuotteiden saatavuus ja laatu
 - “Siirtyminen Itään” ei tapahdu

Levada-keskus: Hyväksyttävä V.V.

Putinin toiminnan? (30.3.2016 – vihreä: hyväksyn; punainen: en hyväksy)

Politiikka

- V.V. Putinin kannatus on edelleen erittäin korkea
- Tulossa ovat duuman vaalit
 - Niiden jälkeen olisi päätettävä eläkeiästä
- Ja presidentin vaalit
 - Annettuja lupauksia eläkkeistä ja sosiaaliturvasta (suurin äänestäjäryhmä), julkisen sektorin palkoista (toiseksi suurin äänestäjäryhmä) ja sotilas- ja turvallisuusmenoista (muuten etuoikeutettu) ei voida kaikkia täyttää

Kansainvälinen politiikka

- Mitä Venäjä haluaa?
 - Olla vahva maa, jolla on omat hyväksytyt etunsa ja etupiirinsä
- Mihin voimavarat riittävät?
 - (Käytetystä valuuttakurssista riippuen) noin 2-3% maailman kokonaistuotannosta
 - Osuus supistuu hitaasti
- Valinta
 - Onko Venäjä sopeutuva vai muuttava maa?

Ei...

- Umpikujaa
- Romahdusta
- ... ja muita vastaavia sanoja otsikoista
- Kriisi? Ehkä!
- Perusongelmat pitkällä aikavälillä
 - Keskitulotason loukku!
 - Sen välttäminen on vaikeaa, mutta mahdollista:
 - Japani, Suomi, Etelä-Korea